

سمیرا شاهیان

پای این آدم خاکی به کجا که نمی‌رسد؛ ویلاسازی در قله کوه! انگار نسخه کوه‌ها را هم دارند می‌پیچند؛ بدون واهمه از دردی که دارد می‌افتد به جان زیست بشر، بدون واهمه از طبیعتی که دارد از دست می رود و آسوده خیال از هر بابتی! بهانه برخی‌ها مجوز و قولنامه است و «زمین‌های آبا و اجدادی». فارغ از اینکه کوه‌ها هیچ‌وقت زمین و ارث پدری نبوده که حالا باشند! برخی همان مجوز را هم ندارند و چراغ خاموش، به کارشان ادامه می‌دهند؛ آسوده و بی‌دغدغه... برخی بندهای قانون هم که تادلان بخواد «گپ» دارد و جا برای فرار مهیاست. مدت‌هاست که دست‌درازی‌ها به انقال و سرمایه‌های ملی، از حریم و بستر رودخانه‌ها عبور کرده و به دشت و کوه و تپه‌ها رسیده است؛ به دشت‌های سرسبز، به دامنه کوه و از مدتی نه چندان دور، به نوک تپه و کوه‌ها. کافی است بیایی و ببینی. کوه را بریده‌اند و در سه طبقه راه پله ساخته‌اند، آن قدر که سقف ویلا در بالاترین نقطه کوه قرار گرفته است و بلندترین درخت کاملاً زیر پای اهالی خانه. برای آن‌ها که دنبال چشم‌اندازی بی نظیر هستند، به تماشانشتن این منظره واقعا رویایی است! سیمای این روزهای کنگ و نغندر هم در بسیاری از زوایا، بهانه‌ای دیگر از همین روایت است. آن‌ها که کمتر کوه‌خواری و ویلاهای غیر مجاز تماشا کرده‌اند یا خواهان تماشای این پدیده هستند، در این گزارش که قصه پر غصه نابودی دیگری است، با ما همراه شوند.

● سیلابی که عبرت نشد

جاده نغندر -کنگ بی شباهت به جاده ژشک نیست. در حاشیه راه، دیوار به‌دیوار رستوران‌ها، تالپ آب، تخت گذاشته‌اند و حریم رودخانه را به‌راحتی تصرف کرده‌اند. رستوران‌ها ساخته‌اند برای تفرج شبانه و کاسبی پرونوق آخر هفته‌ها. کوه و رودخانه را برای منافع مالی، با مصالح ساختمانی همسایه کرده‌اند؛ بی هیچ قربابت و درایتی، نمونه بی‌تدبیری‌ها هم بالاخره روزی کار دست بپایانش می‌دهد، در‌سست مثل نخستین روزهای امسال که بارش‌های بهاری پدیدار شد؛ باران‌های نه‌چندان شدید به علت محدودبودن بستر رودخانه، سیل به راه انداخته بود. آب باران آن قدر بالا زده بود که حتی تا پنجره‌های برخی خانه‌های نزدیک بستر رودخانه هم رسیده بود؛ همان خانه‌هایی که سال‌های سال است در حریم رودخانه ساخته شده و اهالی‌اش جریان آرام عبور آب در رودخانه را به تماشای نشینند! اما بحرانی که عیدنوروز داشت دامن خیلی‌ها را می‌گرفت، به فراموشی سپرده شده است. پل‌های ناپیمنی که به دستور دادستانی تخریب شده بود، دوباره روی رودخانه

ساخته شده‌اند و ویلاسازی‌ها باز هم رونق گرفته است؛ انگای عبرتی در کار نیست! در مسیر روستای کنگ، برخی سازندگان ویلا، همان شیوه طبقاتی را برگزیده و دستگاه‌های بُرش کوه را به کار انداخته‌اند. گویی ظرفیت مبدل‌سازی باغات سمت چپ جاده به ویلا، تکمیل شده و چشم طمع سازندگان، کوه‌ها را نشانه گرفته است. هنوز درمیان فضای رستورانی جاده نغندر، هستیم که دستگاهی را مشغول برش‌زدن سنگ‌های نوک قله می‌بینیم. در یک روز میانه هفته است که ما شاهد بی‌مهری به اراضی و ارتفاعات هستیم. پیش از هر چیزی، ساخت‌وسازها روی روال است. جای جای حاشیه رودخانه، سنگ‌ها روی هم تلنبار شده است. از طرفی ریل‌هایی روی ارتفاعات جاگیر شده و تا نزدیک جاده امتداد یافته‌اند؛ ریل‌هایی که ویژه حمل مصالح روی شیب تند است. کارگرها نیز فعال‌تر از دستگاه‌ها مشغول کار هستند. ناخواسته بارورمان می‌شود همه دست به دست داده‌اند تا زوال منطقه فرا برسد.

● جاده اختصاصی روی کوه!

در جاده نغندر به سمت کنگ در حال عبور هستیم. در همین مسیر و در سمت راست جاده به ابتدای یک مسیر انحرافی می‌رسیم که به دل ارتفاعات بالا می‌رسد. قبل از ورود، روی تابلویی رنگ‌ورفته به این عبارت برمی‌خوریم: «جاده اختصاصی- ملک و منزل شخصی- ورود اکیدا ممنوع». دقایقی منتظر می‌مانیم تا شاهد تردد از این جاده باشیم و علت اختصاصی بودن این راه را جویا شویم. اما نه عابری می‌رود و نه سواره‌ای برمی‌گردد. فقط مرد موتورسواری که یک بیل روی ترک موتورش دارد، پهنای راه جاده می‌اندازد و می‌رود. تصمیم می‌گیریم فرمان ماشین را به‌سمت «جاده اختصاصی» بچرخانیم تا بلکه معترضی پیدا شود و با او گفت‌وگو کنیم. تقریباً ۵۰۰متر به سمت بالا رفته‌ایم که دوباره به تابلو دیگری می‌رسیم. انگار این تابلو برای تأکید بیشتر اختصاصی بودن راه است: «ورود ممنوع» معلوم است راه کاملاً اختصاصی و برای دسترسی افرادی خاص به یکی از ویلاهای موجود در ارتفاعات ساخته شده است. فرمان را تمام می‌چرخانیم و به جاده اصلی بازمی‌گردیم.

● ویلاهای اختصاصی به جای باغ‌های زیبا

اهالی روستای کنگ، تغییرات منطقه را به دهه اخیر ربط می‌دهند. خانم علایی یکی از اهالی روستاست که رفت و آمد زیادی به مشهد دارد. او یک پسر دبیرستانی دارد و به دلیل نبودن آموزشگاه متوسطه در روستا، مجبور است بعضی روزهای هفته را ساکن مشهد باشد. او در آمدوشدهایش تغییر چهر جاده را خیلی خوب

کوه‌ها فدای ویلاها!

تداوم ساخت و ساز ویلاها و نابودی ارتفاعات ییلاقی کنگ و نغندر در میان پاس کاری مسئولان

عکس از احمد حسینی | شهریار

به چشم دیده است و می‌گوید: ۱۲،۱۰ سال است که روستاییان کمتر تمایل به نگهداری از باغ‌هایشان دارند و زمین‌ها را به مشهدی‌ها می‌فروشند. در حاشیه جاده بسیار ویلاسازی شده است. اکثر روستایی‌ها، باغ‌هایشان را به شهری‌ها فروخته‌اند. نابسامانی‌های دهه اخیر، می‌تواند دلایلی داشته باشد که به‌زعم این خانم روستایی، بیکاری است؛ «کنگی‌ها چون درآمد ندارند، از اینجا می‌روند. کشاورزی دیگر جواب نمی‌دهد. امسال ما از ۵درخت گردو، حدود ۱۵۰کیلو برداشت کردیم. بقیه محصولان را سرماز بین برد. با این شرایط مجبوریم برویم؛ درآمد نیست.»

● از کوه‌نُری تا بوم‌گردی

جاده را به انتها می‌رسانیم و از دوراهی پیش‌رو، به تابلویی که مسیر بالا را نشان می‌دهد، وارد می‌شویم. مسیر طولانی نیست؛ فقط به‌اندازه‌ای می‌رانیم که جای پارک مناسبی روی بخش هموار زمین پیدا کنیم. ساختمانی سه طبقه، مشاهدات را به معادلات چندمجهولی تبدیل می‌کند. بنا چوبی است، اما استواری آن، نشان دهنده جفت و بست محکم و اسکلت آهنی‌ای است که در دل دارد. تنها فرد داخل ساختمان، مشغول سیم‌کشی است، او می‌گوید: اینجا قرار است به اقامتگاه بوم‌گردی تبدیل شود.او بومی منطقه نیست، اما به گفته خودش، زیاد برای کار به اینجا می‌آید. دستش را به اشاره جلو می‌آورد و تنها خانه‌چوبی موجود در چشم‌انداز روبه‌رو را نشان می‌دهد. بقیه خانه‌ها اسکلت آهنی دارند و نمایشان آجری است. او می‌گوید: داخل بافت روستا، خانه‌ها کاملاً چوبی است، ولی خدا نخواهد آتشی به جانشان بیفتد! همه‌اش کاه و چوب خشک است. آتش بگیرد کار تمام است.

جایی که ما ایستاده‌ایم، خارج از بافت روستا و به گفته مردمش، «بالاقعه» است؛ محدوده‌ای که کارگرای ساختمانی در‌سست مثل شهر، در آنجا هم می‌توانند کار پیدا کنند و اسکلتی برای ساختن. برای این اقامتگاه بوم‌گردی که به سبک خانه‌های روستایی پنجره‌هایی رو به چشم‌انداز کوه‌ها دارد، بیش از یک‌میلیارد هزینه شده است. گویا با به‌کارگیری نظر کارشناس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ساخته شده و در ابتدا با توصیه مهندس مشاور، از ساختمانی بسا پنجره‌های آلومینیومی به اقامتگاهی با ظاهر چوبی تبدیل شده است. آن‌ها که منتفع را همیشه در حساب‌های بانکی پروپیمان می‌بینند، از گردشگری بودن روستای ۳هزارساله کنگ، برداشت دیگری دارند. یکی از خانم‌های روستا، همسایه اقامتگاه بوم‌گردی

● رفع تصرف‌های ۳۰۰میلیارد تومانی!

از رئیس اداره محیط زیست طبقه و شاندیز می‌پرسیم: آیا موضوع کوه‌خواری در جاده کنگ -نغندر به گوش شما رسیده است؟

حسینی تأیید می‌کند و می‌گوید: تخلف در پهنه شهرستان وجود دارد، چون زمین‌ارزش مالی بالایی دارد و برخی می‌خواهند برای خودشان انتقالی در اراضی ایجاد کنند؛ برخی با به‌کارگرفتن تمهیداتی و اخذ مجوز، کارشان را انجام می‌دهند و عده‌ای هم ممکن است بدون مجوز و با تخلف ساخت‌وساز انجام دهند. نمی‌توان کاملاً رد یا قبول کرد.

فعال کنگ است. او با اشاره به پیشنهادهای زیادی که برای خرید خانه‌اش شده است، می‌گوید: مثل خانه ما در روستا نیست؛ برای اینکه سنتی ساخته شده است و آهن ندارد. تعداد خانه‌های شبیه خانه ما روز به روز کم شده است. اکثر روستایی‌ها، شاید مسئولان این ادارات بهتر بتوانند به سؤال شما پاسخ بدهند. ولی ما فروشنده نیستیم. اتفاقاً سازه‌دهی همین اقامتگاه، پیشنهاد داده است. بیم تغییر ساختار این روستا همچنان وجود دارد؛ ساخت‌وسازهایی که دارد سیمای این روستای قدیمی را به هم می‌ریزد، ممرات‌هایی که به آرامی و در سکوت دارد قد علم می‌کند و رسانسی که حاصل ساخت و پرداخت بناها در ارتفاعات است و انتفاع مادی، اول و آخر نیت بپایانش است.

● پیگیری می‌کنیم

پس از مشاهدات میدانی، موضوع را با سیدحسن حسینی، فرماندار شهرستان بینالود، در میان می‌گذاریم. این‌مقام مسئول در پاسخ به خبرنگار ما می‌گوید: به عنوان کسی که کوه‌خواری‌ها را دیدید، تخلف‌ها را به اداره منابع طبیعی طبقه و شاندیز گزارش دهید. آن‌ها موظف به پیگیری هستند. اگر مشکل پیگیری نشد، فرمانداری موظف است وارد عمل شود. از فرماندار شهرستان بینالود درباره نقش اداره منابع طبیعی در جلوگیری از تصرف کوه و پیشرفت ساخت‌وسازها می‌پرسیم و وی بیان می‌کند: اگر پهنه مدنظر طبیعی باشد، مسئولیت حفظ آن با اداره منابع طبیعی و اگر پهنه کشاورزی و باغداری باشد، متولی آن جهاد کشاورزی است.

او سپس می‌افزاید: اگر دستگاه‌های اجرایی در انجام وظایفشان قصور کردند، به‌عنوان فرماندار وارد عمل می‌شوم و به‌صورت قانونی به این مسئله رسیدگی می‌کنیم.

از حسینی می‌پرسیم: آیا موضوع کوه‌خواری در جاده کنگ -نغندر به گوش شما رسیده است؟ حسینی تأیید می‌کند و می‌گوید: تخلف در پهنه شهرستان وجود دارد، چون زمین‌ارزش مالی بالایی دارد و برخی می‌خواهند برای خودشان انتقالی در اراضی ایجاد کنند؛ برخی با به‌کارگرفتن تمهیداتی و اخذ مجوز، کارشان را انجام می‌دهند و عده‌ای هم ممکن است بدون مجوز و با تخلف ساخت‌وساز انجام دهند. نمی‌توان کاملاً رد یا قبول کرد.

● رفع تصرف‌های ۳۰۰میلیارد تومانی!

از رئیس اداره محیط زیست طبقه و شاندیز می‌پرسیم: آیا موضوع کوه‌خواری در جاده نغندر به گوش شما رسیده است؟

شیرزور در پاسخ می‌گوید: در این منطقه حفاظت‌شده، دو مورد از اراضی تحت اختیار اداره منابع طبیعی شهرستان است، همان سؤال را از مدیر کل اداره محیط‌شده‌ای که جزو مناطق چهارگانه باشد، نداریم. بیشتر اراضی در اختیار اداره منابع طبیعی شهرستان است و آن قسمتی نیز که در حریم شهرهاست، تحت اختیار اداره راه و شهرسازی است؛ شاید مسئولان این ادارات بهتر بتوانند به سؤال شما پاسخ بدهند. ولی ما فروشنده نیستیم. اتفاقاً سازه‌دهی همین اقامتگاه، پیشنهاد داده است. بیم تغییر ساختار این روستا همچنان وجود دارد؛ ساخت‌وسازهایی که دارد سیمای این روستای قدیمی را به هم می‌ریزد، ممرات‌هایی که به آرامی و در سکوت دارد قد علم می‌کند و رسانی که حاصل ساخت و پرداخت بناها در ارتفاعات است و انتفاع مادی، اول و آخر نیت بپایانش است.

● کوه‌خواری را تأیید نمی‌کنم

طبق توصیه مدیرکل و برای کسب اطلاعات دقیق و روشن شدن موضوع با مهدی چکنه، رئیس اداره منابع طبیعی طبقه و شاندیز، تماس می‌گیریم. او پس از گرفتن نشانی می‌گوید: منطقه موردنظر محدوده کوه هست اما در بالادستش باغ و مستثنیات اشخاص است. رئیس اداره منابع طبیعی طبقه و شاندیز تأکید می‌کند: آن‌جا که به اندازه کافی دوستدار طبیعت داریم که به‌طور نامحسوس با همکاران حفاظت همکاری می‌کنند، به محض اینکه ما اطلاع پیدا کنیم دستگاهی در منطقه کار می‌کند، نیروهای یگان حفاظت، بدون فوت وقت، خودشان را به آنجا می‌رسانند و اطلاعات محل موردنظر را گردآوری می‌کنند. سپس واحد ممیزی، مهندسی اطلاعات را با نقشه‌ها تطبیق می‌دهند و اگر مشخص شود موارد مورد اشاره جزو اراضی مستثنیات است، نمی‌توانیم اقدام بازدارنده‌ای داشته باشیم. ضمن اینکه اگر تغییر کاربری‌ای در مستثنیات انجام

شود باید از طریق مدیریت امور اراضی جهاد کشاورزی پیگیری شود.

از این مقام مسئول می‌پرسیم: آیا افراد و مالکان مستثنیات مجاز هستند کوه را از بین ببرند و در آن ویلا و بنا بسازند؟ او پاسخ می‌دهد: این سؤال را باید از مدیریت امور اراضی جهاد کشاورزی پیگیری کنید و جویا شوید که چرا تغییر کاربری انجام شده است. مستثنیات مانند ویلاهای شخصی است که نباید در داخل آن‌ها ساخت‌وساز شود. متولی بخش داخلی مستثنیات، امور اراضی است. مثلاً بعضی جاها که قبلاً باغ بوده و آن را از بین بردند و اکنون دارند کسوه را صاف می‌کنند، موضوع تغییر کاربری است. در عین حال همکاران ما هر روز در منطقه گشت‌زنی انجام می‌دهند.

می‌پرسیم: پس کوه‌خواری را تأیید می‌کنید؟ او تصریح می‌کند: من کوه‌خواری را هیچ‌وقت تأیید نمی‌کنم و وقتی می‌گویم کوه‌خواری، یعنی اینکه دارند اراضی ملی را تصرف می‌کنند، اما در مشاهدات شما، عده‌ای دارند داخل مستثنیات خودشان کار می‌کنند؛ شما هر چه می‌خواهید اسمش را بگذارید!

تا این مرحله از پیگیری، پاسخ دقیقی برای سؤالمان نگرفته‌ایم، بنابراین دوباره می‌پرسیم: آیا در محدوده یادشده تصرف اراضی ملی داشته‌اید یا خیر؟ چکنه می‌گوید: خیالتان راحت؛ اگر تصرفی اتفاق بیفتد، بدون فوت وقت، کارگاه ساختمانی یا دستگاه کوه‌بری را پلمپ می‌کنیم و پرونده تخلف را به دادستانی ارجاع می‌دهیم و متخلف را نیز به دادگاه معرفی می‌کنیم.

او اضافه می‌کند: کسی که در روز روشن دستگاه پیکور روشن می‌کند، یعنی داخل مستثنیات فعالیت می‌کند و مستثنیات هم ارتباطی با منابع طبیعی پیدا نمی‌کند.

«ما تکلیف قانون حفظ اراضی چه می‌شود؟» این مسئول در جواب این پرسش، خیلی کوتاه می‌گوید: چون در حیطه وظایفم اداره جهاد کشاورزی است، باید این مسئله را از مهندس نادری ببرسد.

چکنه یادآوری می‌کند: مواردی که شما پیگیری می‌کنید، قبلاً به ما گزارش شده است. اتفاقاً موضوع مربوط به امروز و دیروز نیست. بعد از سیلاب‌های فروردین ماه، گزارش‌هایی به دستانم رسید که بررسی کردیم، اما وقتی ساخت‌وسازها تداخلی با اراضی ملی ندارد، به‌طور طبیعی ما نمی‌توانیم مانع از این کار شویم. مگر دهیاری نمی‌تواند جلو این کار را بگیرد؟

● کوه به ما ربط ندارد!

در ادامه حواله‌کرد پاسخ پرسش‌ها از یک مسئول به مسئول بعدی، این بار به سراغ احمد نادری، مدیر جهاد کشاورزی طبقه و شاندیز، می‌رویم و از این مسئول می‌پرسیم: آیا مالکان مجازند داخل مستثنیات، کوه را از بین ببرند و ویلا بسازند؟ نادری می‌گوید: پاسخ می‌دهد: باید پرونده‌ها و مشخصات ملک‌ها موجود باشد. برای هر گونه مستثنیاتی که تغییر کاربری داده باشند، پرونده تخلف تشکیل داده و به دادسرا ارسال کرده‌ایم. دادسرا می‌تواند حکم تبرئه یا قلع و قمع بدهد، اما هر حکمی به دست ما برسد، اجرا می‌کنیم. او تأیید ی‌ارد فراگیری تغییر کاربری‌ها را منوط به حضور و بازدید میدانی نمایندگان ای ۳دستگاه اجرائی که متولی حفظ زمین هستند می‌داند و می‌گوید: باید با حضور نمایندگان از اداره منابع طبیعی، جهاد کشاورزی و راه و شهرسازی، از محل بازدید کنید. آن‌طور که فکر می‌کنید، تغییر کاربری‌ها فراگیر نشده است. هر جا موردی هست باید نشانی‌اش را بدهید تا بررسی کنیم. شاید مستثنیات نیست و در اراضی ملی اتفاق افتاده است.

توپ پاسخ‌گویی مدیران ما را همچنان از این میدان به آن میدان می‌کشاند. از نادری سؤال می‌کنیم: آیا شما به عنوان مدیر جهاد کشاورزی شهرستان، روی موضوع اشراف دارید که در کجا تغییر کاربری اتفاق افتاده است؟ او نیز با برشمردن وظایفش می‌گوید: من مدیر شهرستان هستم و مشغله‌های بسیاری در راستای انجام وظایف کاری دارم. کارشناس حفظ کاربری اراضی باید پرونده همه ساخت‌وسازها را بررسی کند. سؤال را دوباره و با تأکید بیشتر تکرار می‌کنیم و او پاسخ می‌دهد: نمی‌گویم تغییر کاربری انجام نشده، اما بداندیم قطعا جهاد کشاورزی اختراش را داده است! نادری، در نهایت در‌باره زمین‌هایی که تغییر کاربری محسوس دارند و هنوز مشغول به کار هستند، می‌گوید: اولاً کوه ربطی به ما ندارد و مربوط به اراضی ملی است، روی کوه می‌خواهند حفاظت بکارند یا شکر؟!

می‌گویم «آقای چکنه پیش از شما پاسخ داده‌اند که ساخت‌وسازهای روی ارتفاعات در داخل مستثنیات است» و او پاسخ می‌دهد: من می‌گویم جزو اراضی ملی است. اگر در حوزه مستثنیات بوده که اراضی زراعی باغی را شامل می‌شود و برای همه آن‌ها پرونده تشکیل داده‌ایم، در نهایت از این مسئول می‌پرسیم: حرف چه کسی را قبول کنیم؟ این محدوده خیلی وسیع نیست، اما با هر یک از مدیران می‌کند: به تیروا گفته‌ام هیچ تغییر کاربری از چشم نیفتد. ما مسئول برخورد با متخلفان نیستیم؛ فقط پرونده تشکیل می‌دهیم و به دادسرا می‌فرستیم.

در میان پاسخ‌های نصفه و نیمه و ارجاع هر مسئول به مسئول دیگر، ساخت‌وسازها همچنان ادامه دارد و خدا می‌داند تا سال آینده چقدر از ارتفاعات این منطقه برای طمع ساخت‌وسازی جدید نابوده خواهد شد.

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ

شهریارSHAHARANNEWS.IR

روزنامه شهرامیدوزنگ